خبر

اغلب واردکنندگان موبایل با ارز دولتی بازداشت شدند

● کسب اطلاع فارس از سه مرجع، حاکی از بازداشت تمامی واردکنندگان گوشی موبایل با ارز دولتی و توقیف کالاهای آنهاست. پرونده رسیدگی به متخلفان ارزی از فردا علنی و با انتشار اسامی آغاز می‌شود. به گزارش فارس، دادگاه رسیدگی به پرونده متخلفان ارز و سکه دولتی فردا به‌صورت علنی آغاز می‌شود. قرار است اسامی متهمان و محتوای جلسه به‌صورت رسمی در رسانه‌ها منتشر شود. بر اساس شنیده‌ها برخی واردکنندگان گوشی موبایل نیز جزء بازداشت‌شدگان پرونده متخلفان ارزی هستند. ابراهیم درستی، رئیس اتحادیه فروشندگان تلفن همراه در گفت‌وگو با فارس، در پاسخ به این سؤال که آیا واردکنندگان موبایل نیز جزء متهمان و بازداشت‌شدگان پرونده تخلف ارز دولتی چهارهزارو ۲۰۰ تومانی که قرار است از فردا محاکمه شوند، هستند؟ گفت: اکثر واردکنندگان گوشی موبایل ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی گرفته بودند و تخلفاتی با این ارز مرتکب شده بودند که هرکس خطایی کرده باید هزینه آن را بپردازد. او گفت: حدود ۴۰ شرکت ارز دولتی گرفته بودند که مدیران اکثر آنها بازداشت شده‌اند تا وضعیت پرونده آنها مشخص شود. او تأکید کرد: کالاهای این واردکنندگان نیز هم‌اکنون توقیف شده است.

نرخ جدید سود سپرده‌های ارز مشخص شد

● بانک مرکزی در بخش‌نامه‌ای مقررات و شرایط سپرده‌گیری ارزی را به شبکه بانکی ابلاغ کرد. در این بخش‌نامه بانک‌ها نسبت به سپرده‌گیری ارزی به‌صورت اسکناس به ارزهای یورو، درهم امارات و دلار با تضمین بانک مرکزی، مجاز خواهند بود. به گزارش فارس به نقل از روابط عمومی بانک مرکزی، در راستای اجرای بند (۴) تصویب‌نامه شماره ۶۳۷۹۳/ت۵۵۶۳۳هـ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶ هیئت وزیران، شرایط زیر در تکمیل ترتیبات سپرده‌گذاری ارزی موضوع قسمت «ج» بخش سوم مجموعه مقررات ارزی «خدمات ارزی و سایر مبادلات ارزی بین‌المللی»، برای اجرا ابلاغ می‌شود: ۱- بانک مجاز است نسبت به سپرده‌گیری ارزی به‌صورت اسکناس به ارزهای یورو، درهم امارات و دلار از اشخاص حقیقی و حقوقی بخش غیردولتی با تضمین بانک مرکزی در قالب فرم پیوست (پیوست ۱) اقدام و با انجام هماهنگی لازم با اداره بین‌الملل این بانک، نزد بانک مرکزی سپرده‌گذاری کند. ۲- بازپرداخت اصل و سود وجوه ارزی سپرده‌گذاری‌شده توسط بانک مرکزی تضمین می‌گردد. ۳- دوره سپرده‌گذاری ارزی یک‌ساله بوده و در صورت ارائه درخواست تمدید (قبل از سررسید) و موافقت این بانک، دوره مذکور برای یک دوره یک‌ساله دیگر قابل تمدید خواهد بود. ۴- نرخ سود سپرده‌گذاری سالانه برای اسعار یورو، درهم امارات و دلار به ترتیب ۲،۳ و ۴ درصد می‌باشد. ۵- کارمزد عاملیت آن بانک ۰،۳ درصد نسبت به حجم سپرده دریافتی در پایان دوره سپرده‌گذاری ارزی یک‌ساله پرداخت می‌شود. ۶- در صورت درخواست متقاضی مبنی بر ابطال یا دریافت سود، به‌منظور تسریع و تسهیل در ارائه خدمات به سپرده‌گذاران، آن بانک نسبت به پرداخت اسکناس از محل منابع خود اقدام و مراتب را مطابق جدول پیوست (پیوست ۲) به اداره بین‌الملل این بانک جهت دریافت اصل و سود سپرده پرداختی منعکس کند. ۷- بازپرداخت اصل و پرداخت سود سپرده‌گذاری به‌صورت اسکناس نزد این بانک، به همان نوع ارز تودیعی و به‌صورت اسکناس خواهد بود. ۸- درصورت درخواست ابطال سپرده ارزی تودیعی قبل از سررسید، نرخ سود سالانه مورد عمل برای سپرده یورویی، درهمی و دلاری به ترتیب ۰،۵،۱ و ۱،۵ درصد خواهد بود. به سپرده‌های ارزی کمتر از یک ماه سودی تعلق نمی‌گیرد.

مسکن وارد رکود شد

● آمار درج‌شده در سامانه‌های ملکی نشان می‌دهد معاملات مسکن شهر تهران در مردادماه نسبت به ماه قبل ۳۵ درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۹۶ درصد کاهش یافته است. به گزارش ایسنا، در شرایطی که قیمت مسکن شهر تهران به بالاترین سطح رشد در پنج سال گذشته رسید و در تیرماه ۱۳۹۷ بالغ بر ۵۴ درصد افزایش یافت، معاملات روند نزولی به خود گرفته است. از سوی دیگر عنوان می‌شود بخش قابل‌توجهی از متقاضیان مسکن در ماه‌های اخیر، سفته‌بازان و نوسان‌گیران بوده‌اند که برای حفظ ارزش پول خود در شرایط جهش قیمت ارز، در مناطق یک تا شش اقدام به خرید آپارتمان کرده‌اند. اما به نظر می‌رسد این گروه با اشباع بازار، عدم بازدهی متناسب با بازارهای موازی، نبود چشم‌انداز روشن و نبود توجیه سرمایه‌گذاری در میان‌مدت، مردادماه از بازار مسکن خارج شده‌اند. بر اساس آمار، از فروردین سال قبل تاکنون سکه ۲۱۹ درصد و دلار ۱۶۲ درصد افزایش قیمت داشته‌اند؛ اما رشد قیمت مسکن ۵۴ درصد بوده است. این در حالی است که با وجود نرخ پایین‌تر رشد، تقاضا برای مسکن به‌شدت دچار افت شده است. کارشناسان علت این موضوع را نبود استطاعت مالی متقاضیان واقعی مسکن عنوان می‌کنند؛ چراکه جهش‌های ادواری قیمت زمین، مسکن و مصالح ساختمانی که به پرش قیمت در سال‌های ۱۳۶۸، ۱۳۸۶، ۱۳۹۱ منجر شده، بخش مسکن را دچار اشباع قیمتی کرده که نتیجه آن کوتاه‌شدن دوره رونق سال ۱۳۹۷ و کوچک‌شدن حباب مسکن در این سال نسبت به بازارهای موازی بوده است.

تغییر نرخ ارز، دوره بازگشت سرمایه در برق خورشیدی را سه‌برابر کرد

صنعت انرژی تجدیدپذیر سرمایه‌گریز شد

لیلا مرگن: تغییرات نرخ ارز بخش‌های مختلف اقتصادی کشور از جمله صنعت برق تجدیدپذیر را به‌شدت تحت تأثیر قرار داده است. با افزایش نرخ دلار، دوره بازگشت سرمایه در صنعت برق تجدیدپذیر افزایش یافت و شرکت‌های خارجی که تا دیروز پشت درهای ایران به دلیل مزیت‌های کشور در تولید انرژی خورشیدی صف کشیده بودند، حالا سرمایه‌های خود را در خطر می‌بینند و برخی از آنها قصد خروج از بازار سرمایه‌گذاری در ایران را دارند. اگرچه اخباری در زمینه خروج برخی از سرمایه‌گذاران خارجی به گوش می‌رسد و فعالان بخش خصوصی از کسادشدن بازار انرژی تجدیدپذیر در کشور خبر می‌دهند اما معاون وزیر نیرو، طبق معمول سرمایه‌گریزشدن این صنعت را تکذیب کرده و می‌گوید فقط برخی کشورها جایگزین برخی دیگر شده‌اند. البته مشاهدات شرکت‌های فعال در زمینه برق خورشیدی نشان می‌دهد که به دلیل گران تمام‌شدن نصب تجهیزات انرژی خورشیدی، دیگر حتی مردم هم حاضر به استفاده از این شکل انرژی نیستند. آزاده کاووسی، کارشناس فروش یکی از شرکت‌های فعال در زمینه برق خورشیدی به «شرق» می‌گوید: تعداد متقاضیان انرژی خورشیدی در کشور به‌شدت کاهش یافته است.

او ادامه می‌دهد: در گذشته روزانه ۲۰ تماس برای ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی داشتیم اما امروز یک مراجعه هم نداریم. حتی کسی که زمین دارد و پول اضافی در دست دارد، مایل نیست از این انرژی استفاده کند. اولین سؤالی که مشتریان از ما می‌پرسند، این است که وضعیت خرید انرژی تجدیدپذیر چگونه است. زیرا دولت پول کافی در اختیار ندارد که برق تجدیدپذیر را خریداری کند. به گفته این کارشناس فروش، افزایش قیمت دلار دوره بازگشت سرمایه در نیروگاه‌های خورشیدی را افزایش داده است و همین مسئله تمایل برای سرمایه‌گذاری در این حوزه را کاهش می‌دهد.

کورش شوری، دبیرکل انجمن انرژی تجدیدپذیر نیز در گفت‌وگو با «شرق» طولانی‌شدن دوره بازگشت سرمایه در نیروگاه‌های خورشیدی را تأیید می‌کند. او می‌گوید: سرمایه‌گذاران خارجی در حال خروج از ایران هستند؛ زیرا با محاسبات اقتصادی‌ای که انجام داده‌اند، دوره بازگشت سرمایه‌شان با همان دلار سه‌هزار و ۲۰۰ تومانی، شش‌ونیم تا هفت سال طول می‌کشید. حال با دلار آزاد دوره بازگشت سرمایه به ۲۰ سال رسیده است. این در حالی است که شاید عمر سیستم‌های خورشیدی به ۲۰ سال هم نرسد و با وجود اتمام عمر پروژه، سرمایه‌گذار به پول خودش نرسد.

درحالی‌که دبیر کل انجمن انرژی خورشیدی از خروج سرمایه‌گذاران خارجی خبر می‌دهد، سیدمحمد صادق‌زاده، معاون وزیر و رئیس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا) به «شرق» می‌گوید: سرمایه‌گذاران خارجی از ایران نرفته‌اند و شاید گروهی از آنها جایگزین گروه‌های دیگر شده‌اند. به اعتقاد او صنعت انرژی تجدیدپذیر سرمایه‌گریز نشده است.

صدور مجوز صادرات برق تجدیدپذیر به خارج

از نگاه شوری، صنعت برق تجدیدپذیر به دلیل ریسک‌های بالایی که دارد، برای سرمایه‌گذار ایرانی فاقد صرفه اقتصادی است و پیش از تغییرات قیمت دلار هم با حضور سرمایه‌گذاران خارجی کمی رونق یافته بود. او اضافه می‌کند: تغییرات نرخ دلار هم سبب شده بسیاری سرمایه‌گذاران

خارجی ضرایب سرمایه‌گذاری خود را افزایش دهند؛ زیرا معتقدند که ریسک سرمایه‌گذاری در ایران بالا رفته است.

دبیرکل انجمن انرژی تجدیدپذیر قرارنگرفتن نام مواد اولیه مورد استفاده در تولید پنل‌های خورشیدی در لیست محصولات مشمول دلار چهار هزار و ۲۰۰ تومانی را عامل دیگری می‌داند که زمینه نابودی صنعت تجدیدپذیر را فراهم می‌کند. به اعتقاد او تنها جاذبه فعلی برق تجدیدپذیر، صدور مجوز صادرات برق خورشیدی است که از سوی معاون وزیر نیرو خبرش اعلام شده است. شوری می‌گوید: کشورهای همسایه حاضرند برق خورشیدی را به دو یا سه برابر قیمتی که در حال حاضر در ایران به فروش می‌رسد، خریداری کنند. به گفته او درحال‌حاضر برق خورشیدی بر اساس ظرفیت نیروگاه‌ها قیمت‌های متفاوتی دارد و نیروگاه‌های ۱۰ مگاواتی، هر کیلووات برق خود را ۴۰۰ تومان می‌فروشند. قیمت‌های خرید برق بر اساس جدولی است که ساتبا بر اساس توان و ظرفیت نیروگاه‌ها تنظیم کرده است.

جنگیدن برای دریافت اعتبار از سازمان برنامه‌وبودجه

سرمایه‌گریزشدن صنعت برق تجدیدپذیر مشکلات زیادی برای فعالان این حوزه به وجود آورده است و فریبرز لقایی، مدیرعامل یک گروه صنعتی فعال در بخش انرژی تجدیدپذیر نیز از انبوه مشکلات این صنعت سخن می‌گوید. او به «شرق» گفت: نخستین مشکل صنعت برق تجدیدپذیر آن است که از مافیای تشکیل‌شده در سازمان برنامه‌وبودجه اعتبار دریافت کند؛ مافیایی که به برق فسیلی بیشتر از برق تجدیدپذیر اعتقاد دارد. به گفته لقایی در برنامه پنجم با تلاش سازمان انرژی‌های نو وقت، قرار بود به ازای مصرف هر کیلووات ساعت برق فسیلی، ۵۰ ریال عوارض از مردم دریافت شود. این پول قرار بود صرف توسعه انرژی تجدیدپذیر شود. تا سال ۹۴ نیز این عوارض روی قبوض برق دریافت شد؛ اما چون این پول صرف انرژی نو نشد، از ذکر نام عوارض انرژی نو خودداری کردند. او ادامه می‌دهد: در قانون برنامه ششم هم دولت مکلف به خرید تضمینی برق خورشیدی شد. سال گذشته حدود هزارو ۵۰۰ میلیارد تومان از محل عوارض، پول جمع‌آوری شد که باید نیمی از آن صرف انرژی تجدیدپذیر و نیمی دیگر صرف برق‌رسانی روستایی می‌شد؛ اما کل پولی که در اختیار برق تجدیدپذیر قرار گرفت، براساس اعلام ساتبا، ۳۰۰ میلیارد تومان بود.

ایده ساختمان بدون هزینه شارژ

مدیرعامل این گروه صنعتی فعال در بخش انرژی خورشیدی با اشاره به برنامه‌ریزی انجام‌شده در سال ۹۴ می‌گوید: در سال ۹۴ قرار بود در مدت پنج سال، سه هزار مگاوات برق خورشیدی در پشت بام منازل داشته باشیم. با توجه به اینکه بیش از یک‌میلیون‌و ۲۰۰ تا یک‌میلیون‌و ۳۰۰ هزار واحد ساختمانی در تهران داریم، اگر هرکدام پنج کیلووات برق روی پشت بام خود تولید کنند، فقط در تهران بالای پنج هزار مگاوات برق تجدیدپذیر خواهیم داشت. او اضافه می‌کند: ما در آن زمان ایده ساختمان بدون پول شارژ را مطرح کردیم. پول برق تولیدشده از پنل‌های خورشیدی هزینه‌های شارژ ساختمان را به‌راحتی پوشش می‌دهد و کافی بود کمی روی این مسئله مانور تبلیغاتی داده شود. به گفته لقایی در یک ساختمان ۵۰۰ میلیون تومانی، هزینه تجهیزات تولید انرژی خورشیدی بین ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومان است و فشاری به مصرف‌کنندگان وارد نمی‌شود. او همچنین از سیاست‌های وزارت صنعت در قبال برق خورشیدی نیز انتقاد کرده و می‌گوید: ما در ایران اصرار داریم همه چیز را تولید کنیم. تولید پنل خورشیدی در داخل کشور اشتغال‌زایی خاصی ایجاد نمی‌کند و حتی غول‌های تولید پنل خورشیدی در دنیا هم با ریسک‌های زیاد در این حوزه مشغول فعالیت هستند. ارزش کل فروش سالانه شرکت‌های درجه یک دنیا در زمینه تولید پنل خورشیدی شش‌دهم درصد است. آلمانی‌ها معتقدند چینی‌ها با ارائه پنل به قیمت‌های پایین، در حال خرید بازار آینده هستند.

مدیرعامل این گروه صنعتی فعال در بخش انرژی خورشیدی ادامه می‌دهد: ارزش افزوده تولید پنل خورشیدی بسیار پایین است و محصولات شرکت‌های بزرگ تولیدکننده این پنل‌ها، گارانتی ۳۰ساله دارد. ازآنجاکه حتی احتمال سقوط شرکت‌های بزرگ تولیدکننده پنل خورشیدی هم وجود دارد و معلوم نیست ۳۰ سال آینده این شرکت‌ها وجود داشته باشند، شرکت دیگری محصولات تولیدی آنها را بیمه می‌کند؛ اما در ایران با اسم حمایت از تولید داخلی، محصولاتی تولید می‌کنیم که از نظر کیفی وضعیت مشخصی ندارند؛ درحالی‌که می‌توانیم کالای مورد نیاز خود را وارد کنیم.

نیاز به لابی ۲ وزیر

لقایی از جذابیت قراردادهای دارای تضمین فروش ۲۰ساله، ضریب نرخ تورم و ضریب نرخ ارز برای بانک‌ها سخن می‌گوید. او اضافه می‌کند: قراردادهای ایجاد نیروگاه‌های تجدیدپذیر چنین شرایطی را دارند و کافی است که وزیر نیرو با وزیر اقتصاد جلسه‌ای برگزار کرده و اعلام کند که پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر دارای جاذبه لازم برای بانک‌ها هستند. وزیر نیرو باید از وزیر اقتصاد بخواهد تا همان‌طور که به بانک‌ها برای تکمیل ساختمان و خرید خودرو وام می‌دهند، به انرژی تجدیدپذیر روی بام منازل هم وام اختصاص دهند. مدیرعامل این گروه صنعتی فعال در بخش انرژی خورشیدی می‌گوید: اگر اجازه بدهند که سرمایه‌گذار به‌عنوان یکی از طرفین قرارداد تا زمان بازپرداخت فاینانس از نظر حقوقی وارد قرارداد شود و در متن قرارداد، بندی دیده شود که تا زمان بازپرداخت اصل مبلغ وام، عواید خرید تضمینی برق به حساب فاینانسر واریز شود، بانک‌ها حاضرند وارد حوزه شده و در بخش انرژی تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری کنند.

نگاه

«پیمان‌های پولی دوجانبه» سراب یا واقعیت؟

سیدمحمدهادی موسوی

● بعد از خروج آمریکا از برجام و شمارش معکوس بازگشت تحریم‌های یک‌جانبه این کشور، مجددا بحث استفاده از «پیمان‌های پولی دوجانبه» در فضای کارشناسی و رسانه‌ای مطرح شده است. تعدادی از کارشناسان بر این باورند در این شرایط که دسترسی ایران به شبکه بانکی بین‌المللی و به‌خصوص دلار، با خلل مواجه خواهد شد، این پیمان‌ها باطل‌السحر تحریم است. برخی دیگر، حتی این روش تجارت را نابودکننده قدرت دلار قلمداد کرده و دولت را بابت اجرائی‌کردن پیمان‌های موجود و عقد پیمان‌های جدید، مورد انتقاد قرار می‌دهند.

گرچه سابقه پیمان‌های پولی دوجانبه در دنیا به سال‌های دور بازمی‌گردد (ایران و چین در سال ۱۳۵۰ پیمان پولی دوجانبه امضا کردند)، اما پس از بحران‌های مالی سال ۲۰۰۸ و ورشکستگی بسیاری از بانک‌ها و کشورها، این پیمان‌ها مجددا مورد توجه قرار گرفتند. پیمان پولی دوجانبه (Currency Swap) قراردادی است که دو کشور، برای انجام مبادلات تجاری به ارزهای ملی خود استفاده می‌کنند. با امضای این پیمان‌ها، شرکت‌های طرفین، دیگر نیازی به استفاده از ارز مرجع- مانند دلار یا یورو- برای مبادلات تجاری بین خود نخواهند داشت. کشور چین با بیش از ۳۰ پیمان پولی، بیشترین امضاکننده این پیمان‌هاست. هدف اصلی و اولیه از انعقاد پیمان‌های پولی، مدیریت نوسانات ارز مرجع است. در حقیقت این پیمان‌ها، به‌عنوان آلترناتیوی برای مدیریت منابع ارزی در زمان تکانه‌های قیمتی ارز مرجع مورد استفاده قرار می‌گیرند، نه روش دائمی و قطعی تبادل مالی و بانکی. ایران نیز چند پیمان پولی (با کشورهای ترکیه، چین و روسیه) منعقد کرده که هنوز به مرحله عملیاتی نرسیده و بر اساس مصوبه مجلس، دولت می‌بایست با حداقل ۲۴ کشور (عمدتا آسیایی) پیمان پولی دوجانبه امضا کند. این پیمان‌ها، ظاهرا به دلیل حذف دلار، می‌توانند از کشورها در برابر تحریم‌های آمریکا حفاظت کنند، اما شواهد داخلی و خارجی (مانند پیمان پولی چین و روسیه) نشان می‌دهند این پیمان‌ها به آن میزان که پیش‌بینی می‌شود، مؤثر نیستند. دلیل این امر، موارد متعددی می‌تواند باشد، اما در این مجال به بررسی مهم‌ترین آنها می‌پردازیم:

ادامه در صفحه ۸

موضوعی که همه طیف‌های اقتصادی درباره آن هم‌نظرند

مخالفت ۳۰ اقتصاددان با لایحه افزایش مناطق آزاد و ویژه اقتصادی

۳۰ اقتصاددان صراحتا مخالفت خود را با لایحه افزایش مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مطرح کردند و البته پیش‌ازآن هم وزارت اقتصاد و سازمان برنامه و بودجه درباره افزایش این مناطق، واکنش منفی نشان داده بودند. به گزارش فارس لایحه افزایش مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در تیر ۹۵ از سوی رئیس‌جمهور به مجلس تقدیم شد و پس از دو سال، در هفتم مرداد سال جاری در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و قرار است این هفته در صحن علنی به رأی گذاشته شود. این در حالی است که مقام معظم رهبری در سخنانی فرموده بودند: «مناطق آزاد را می‌بینید، غصه‌دار می‌شوید؛ حق هم دارید». تاکنون هیچ مرکز پژوهشی وابسته به دولت یا مرکز پژوهشی غیردولتی و خصوصی اظهارنظر مثبتی درباره افزایش مناطق آزاد نداشته است و برای منتقدان توسعه این مناطق، هنوز این موضوع مبهم است که منطق دولت و مجلس برای افزایش این مناطق چیست؟ دراین‌باره حتی «معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد» صراحتا اعلام کرده که توجه به الزامات تأسیس مناطق آزاد، اخلال در بخش تجاری و اقتصادی کشور را در پی داشته و «سازمان برنامه و بودجه کشور» هم جلوگیری از ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در کشور را مطرح کرده است. البته دراین‌میان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی افزایش مناطق آزاد را مشروط دانسته است و بدون منظور ۱۵ شرط در نظر گرفته است که فقط نیمی از آنها محقق شده و باز هم بر تردید منطق افزایش این مناطق می‌افزاید. در ادامه بخش‌هایی از گزارش‌های «مرکز پژوهش‌های مجلس»، «معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد» و «سازمان برنامه و بودجه کشور» درباره مناطق آزاد آمده است: ۱- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی: بازوی پژوهشی مجلس، در گزارش کارشناسی که در ۲۹ تیر ۹۵ با عنوان «لایحه ایجاد هفت منطقه آزاد تجاری-صنعتی و ۱۲ منطقه ویژه اقتصادی» منتشر کرد، در بخش مقدمه یعنی صفحه سه آورده است: «ایجاد مناطق آزاد بدون تأمین زیرساخت‌های لازم و در مساحت‌هایی وسیع و بدون داشتن الگوی کلان توسعه اقتصادی کشور، تضمین‌کننده پیشرفت کیفی و متوازن در کشور نیست. با وجود هفت منطقه آزاد تجاری-صنعتی در کشور و ۶۴ منطقه ویژه اقتصادی نیازی به توسعه کمّی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی جدید به شکل فعلی نیست». با این تفاسیر، نظر پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی برای افزایش مناطق آزاد، توسعه مشروط بوده و به‌این‌ترتیب با کمک کمیسیون اقتصادی مجلس، ۱۵ شرط برای تحقق مناطق آزاد در نظر گرفتند؛ اما فقط نیمی از آنها محقق شده است. ۲-معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد: این معاونت نیز در صفحه ۴ و در مقدمه گزارشی با عنوان «مقایسه عملکرد مناطق آزاد تجاری دنیا و ایران و بررسی میزان دستیابی به اهداف ایجاد این مناطق در ایران» آورده است: «مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی در دنیا عمدتا با هدف توسعه صادرات و جذب سرمایه‌های خارجی شکل گرفته‌اند. در کشور ما با وجود توجه به این امر در قانون مربوطه، در عمل موفقیت چندانی در این حوزه به دست نیامده است. با توجه به اقبالی که به‌تازگی در شورای عالی مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی در گسترش مناطق آزاد مزبور به وجود آمده و همچنین استقبال همیشگی نمایندگان مجلس شورای اسلامی از این‌گونه مناطق که عمدتا با دیدگاه‌های حمایت‌های منطقه‌ای صورت می‌گیرد، لزوم بازنگری در کارکرد این مناطق با توجه به تجربه نه‌چندان موفق سال‌های گذشته احساس می‌شود». همچنین در صفحه ۲۴ این گزارش آمده است: «مرور عملکرد مناطق آزاد تجاری-صنعتی در ایران گویای آن است که این مناطق خیلی موفق عمل نکرده‌اند. وضعیت به نحوی است که این مناطق نه‌فقط در دستیابی به اهداف متصور برای آنها ناکام مانده‌اند؛ بلکه بی‌توجهی به الزامات تأسیس آنها، اخلال در بخش تجاری و اقتصادی کشور را نیز در پی داشته است». ۳-سازمان برنامه و بودجه کشور: در گزارش «عملکرد قانون برنامه پنجم توسعه سازمان برنامه و بودجه کشور» نیز آمده است: «جلوگیری از ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در کشور، اگرچه از نظر ماهیت و فلسفه وجودی دارای پشتوانه علمی و عملیاتی مناسبی بوده است؛ اما معافیت‌های متعدد در این بخش و نبود شفافیت دادوستد مربوط به این مناطق همواره به‌عنوان یکی از معضلات اساسی نظام مالیاتی مطرح بوده و نه‌فقط بخشی از درآمدها از سبد مالیات کشور حذف می‌شود؛ بلکه نبود شفافیت و ارائه‌ندادن اطلاعات در آن مناطق نیز شناسایی نشده و اقتصاد زیرزمینی در مناطق یادشده افزایش می‌یابد که به تبع آن موجب افزایش فرار مالیاتی خواهد شد. معافیت این مناطق به نحوی است که حتی شرکت‌های تولیدی و خدماتی واقع در سرزمین اصلی ترجیح می‌دهند با توجه به هزینه‌های بالای جابه‌جایی، واحد کسب‌وکار خود را به این مناطق انتقال دهند که این خود نیز مشکلات عدیده‌ای را به وجود خواهد آورد».